

Is it possible to experience intimacy, attachment and love between human and operating system? An analyzing through *Her* movie

İnsanla işletim sistemi arasında yakınlık, bağlanma ve aşk mümkün mü? *Aşk (Her)* filmi üzerinden bir inceleme

Ümit Morsünbül¹

Abstract

Psychology and cinema are fields that benefit each other in order to explain human behavior. Many researchers have been noted that cinema is important tool in order to understand psychological structures. In light of related literature the main aim of the present study is to analyze the *Her* movie directed by Spike Jonez through Erikson's intimacy versus isolation stage, Hazan and Shaver's attachment styles and finally Sternberg's love types. The sub-question was investigated in addition to the main aim is whether intimacy, attachment and love can be between operating system and human. Document analysis that one of the qualitative research method was used in the present study. An overall evaluation, it can be said thanks to Theodor's relation with Samantha, Theodor experienced intimacy that Erikson was defined, he attached with secure attachment style that Hazan and Shaver defined to Samantha and finally according to Stenberg's love types romantic love was experienced between couple. When we look answer of sub-question of the present study *Her* movie indicates that human can be intimate with operating system, experience attachment and fall in love.

Keywords: Psychology; cinema; *Her* movie; intimacy; attachment; love.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Özet

Psikoloji ve sinema insan davranışlarını açıklamak amacıyla birbirinden yararlanan iki alandır. Sinemanın psikolojik yapıları anlamak açısından önemli bir araç olduğu pek çok araştırmacı tarafından belirtilmiştir. İlgili literatür ışığında bu çalışmanın temel amacı yönetmenliği Spike Jonze'un yaptığı *Aşk (Her)* filminin Erikson'un yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'in bağlanma stilleri ve son olarak da Sternberg'in aşk türleri temelinde analiz edilmesidir. Bu temel amaca ek olarak incelen bir alt soru da sesten ibaret olan bir işletim sistemiyle bir insanın arasında yakınlık, bağlanma ve aşk olup olmayacağıdır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan döküman incelemesi kullanılmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde Theodor'un Samantha ile ilişkisi sayesinde Erikson'un tanımladığı yakınlığı deneyimlediği, bağlanma stilleri açısından ise Theodor'un Samantha'ya Hazan ve Shaver'in tanımladığı güvenli bağlanma örüntüsüyle bağlandığı ve son olarak da Sternberg'in aşk türleri açısından ikilinin arasında romantik aşkın yaşandığı söylenebilir. Çalışmanın alt sorusunun yanıtına baktığımızda *Aşk* filmi insanın işletim sistemiyle yakın olabileceğini, ona bağlanabileceğini ve aşık olabileceğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Psikoloji; sinema; *Aşk* filmi; yakınlık; bağlanma; aşk.

¹ Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, morsunbulumit@gmail.com

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı,

Giriş

Psikoloji ve sinema insan davranışlarını açıklamak amacıyla birbirinden yararlanan iki alandır. Psikoloji alanı bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak insan davranışlarını açıklamaya çalışırken sinema ise subjektif yöntemlerle insan davranışlarını açıklamaya çalışmakta ve bunları perdeye yansıtmaktadır (Özden, 2004; Morsünbül ve Tümen, 2006; Gençöz, 2009, Morsünbül, 2015).

Sinemanın psikolojik yapıları anlamak açısından önemli bir araç olduğu pek çok araştırmacı (Erikson, 1976; Wedding ve Niemiec, 2003) tarafından belirtilmiştir. Bu çalışmada da çeşitli psikolojik değişkenler, Erikson'un (1968) yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'ın (1987) bağlanma kuramı ve Sternberg'in (1986, 1997) Üçgen Aşk Kuramı, Spike Jonze'un *Aşk (Her)* filmi temel alınarak açıklanmaya çalışılmıştır.

İnsan yaşamını yaşam boyu bakış açısından inceleyen en önemli yaklaşımlardan biri Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramıdır. Erikson (1963,1968) bireylerin krizler yaşadığı sekiz gelişim evresi tanımlamıştır. Her evrede benliğin yeterliliğini belirleyen biri olumlu, biri olumsuz iki karşıt uç vardır. Örneğin yaşamın ikinci evresinde çocukların çözmesi gereken çatışma özerkliğe karşı kuşku ve utanç çatışmasıdır. Her evrede bireyler çatışmayı sağlıklı biçimde çözdüğünde bireyi bir sonraki evreye sağlıklı biçimde taşıyacak ego gücü ortaya çıkmaktadır. Erikson'un (1968) önerdiği sekiz evre ve her evrede ortaya çıkan ego güçleri sırasıyla şunlardır. Temel güvene karşı güvensizlik (umut), özerkliğe karşı kuşku ve utanç (irade), girişimcilığe karşı suçluluk (amaç), çalışkanlığa karşı aşağılık duygusu (yeterlilik), kimlik duygusuna karşı rol karışıklığı (sadakat), yakınlığa karşı yalıtılmışlık (sevgi), üretkenliğe karşı durgunluk (bakım/ilgi) ve son olarak da ego bütünlüğüne karşı umutsuzluktur (bilgelik).

Bu çalışmada yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresine odaklanıldığı için izleyen bölümde bu evre ile ilgili özellikler aktarılmıştır.

Erikson (1963, 1968) genç yetişkinlik döneminde bireylerin çözmesi gereken krizin yakınlığa karşı yalıtılmışlık olduğunu belirtmiştir. Bir önceki evrede ergenler kim olduklarını, nerden gelip nereye gittiklerini bulmaya çalıştıkları kimlik duygusuna karşı rol karmaşası krizini çözmeye çalışırlar. Bu evreyi sağlıklı biçimde tamamlayan bireyler benliğinin biricik olduğu duygusunu hissederler ve toplumla bütünleşirler. Bu dönemi sağlıklı biçimde çözemeyen bireyler sürekli ve tutarlı bir kimlik duygusu oluşturamaz ve toplumla bütünleşmeyi sağlayamamaktadırlar. Ergenlik döneminden sonra Erikson'a (1963, 1968) göre genç yetişkinler kendi kimliklerini bir başkasının ya da başkalarının kimliği ile birleştirmeye çalışırlar. Bu evrede yakın ilişkiler kurmaya çalışırlar. Erikson yakınlığı birinin kendisini bir başkasında kaybederek kendini bulma süreci biçiminde tanımlamakta ve birine adanmayı gerektirdiğini belirtmektedir (Santrock, 2014). Başka bir biçimde kimliğini bir başkasınıki ile birleştirirken kendi kimliğini kaybetme kaygısı yoktur (Öztürk, 2002). Bu dönem olumlu bir biçimde sonlandığında bireyler yakın arkadaşlıklar ve dostlular geliştirir, aşkı yaşayabilir ve yakın cinsel ilişkiler yaşayabilir. Tersisi durumda eğer bireyler bu dönemi olumsuz olarak deneyimlerlerse bireyler yalnızlık ve izole olmuş duygusu yaşayabilir ve yakın ilişkiler kurmaktan korkabilirler (Erikson, 1968, Beyers ve Krenke, 2010). Bu çalışmada film kapsamında incelenecek olan bir başka değişken bağlanmadır. İzleyen bölümde bağlanma konusundaki ilgili literatür aktarılacaktır.

Bağlanma kuramı gelişim psikolojisi literatüründe en fazla atıfta bulunulan ve araştırılan konulardan biridir. Bowlby (1973) bağlanmayı insanların kendileri için önemli gördükleri kişilere karşı geliştirdikleri güçlü duygusal bağlar olarak tanımlamıştır. Bağlanma yeni doğanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli ve gelişimsel açıdan işlevsel olan güçlü duygusal bağ kurma eğilimi göstermektedir ve sosyal-duygusal gelişimde önemli bir etkiye sahiptir.

Bowlby'e (1973) göre bağlanma sistemi bebeğin ona bakan kişiye yakın olmasını ve çocuğun dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı korunmasını sağlar. Bakıcı ile kurulacak yakınlığın korunması bağlanma sistemi içindeki en temel hedeftir ve bu sayede bebeğe güven içinde gelişebileceği bir alan sağlar. Yakınlık bebeğin çevresini keşfetmede kullanabileceği ve tehlike anında korunabileceği bir sığınak işlevi görür. Bowlby'e (1973) göre bakıcıyla tekrarlanan günlük deneyimler çocuğun gelişiminde bakıcının içsel temsillerini oluşturur.

Bakıcının çocuğa verdiği tepkiler ve onun yakınlık isteğine karşı sergilediği davranışlar bilişsel temsiller olarak kodlanır. Bowlby'nin kuramında bilişsel temsiller içsel çalışan modeller (Internal working models) olarak adlandırılmıştır. Bağlanma literatüründe en sık kullanılan sınıflandırma Bowlby'nin (1973) kuramına dayalı olarak oluşturulan Ainsworth'un (1989) yapmış olduğu üçlü sınıflandırmadır. Üç bağlanma stili sırasıyla güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stilleridir.

Bowlby (1973) ilk yaşlarda oluşan bilişsel modellerin pek fazla değişime uğramadan yaşamın daha sonraki dönemlerine aktarıldığını ileri sürmektedir. Ainsworth'u ortaya koydukları bebeklikteki bağlanma stillerinin yaşamın daha sonraki dönemlerine aktarıldığını destekleyen (Waters, 1987; Main ve ark. 1985) çalışmalar yapılmıştır (Davilla, Burge, Heven, 1997). Yetişkin bağlanma stillerine yönelik ilk çalışmalar Main, Kaplan ve Casidy (1985) tarafından yapılmıştır. Main ve arkadaşları yetişkin bağlanma stillerini belirlerken çocukluk dönemi bağlanmaları üzerine yoğunlaşırken, Hazan ve Shaver (1987) romantik sevgiyi bağlanma süreci olarak belirlemiş ve yetişkinlikteki bağlanma stillerinin Ainsworth ve arkadaşlarının yaptıkları sınıflandırma ile benzer olduğunu belirtmişlerdir. Güvenli bireyler ilişkilerinde güvenli mutlu ve eşlerinin hatalarını rahatlıkla kabul eder tutumları ortaya koyar. Kaygılı-kararsız bireyler kendilerinden kuşku duyan, başkalarının kendileri ile yakınlık kurmada isteksiz olarak gören ilişkileri ile takıntılı ve kıskanç oldukları, sürekli duygusal inişler çıkışlar yaşadıkları gözlenmiştir. Kaçınan bireyler yakınlıktan kaçınırlar ve başkalarına güven konusunda büyük korkular yaşarlar. Bu çalışmada film kapsamında incelenecek olan son değişken ise aşktır. İzleyen bölümde aşk konusundaki ilgili literatür aktarılacaktır.

Aşk tanımlanması ve incelenmesi en zor konulardan biridir. Aşkın anlaşılmasının zor olması kadar âşık olan bireylerin davranışlarının anlaşılması da kolay görünmemektedir (Sternberg, 1997). Bazı psikologlar ve araştırmacılar aşkın temellerini ve boyutlarını anlamak ve açıklamak için çaba sarf etmişlerdir. Örneğin Freud aşkı ego ideali için bir çaba olarak, Reik ise aşkı kurtuluş için bir arayış olarak tanımlamıştır. Maslov iki tür aşk tanımlamıştır. İlki kişinin kendisine olan güven eksikliğinden kaynaklanan düşük düzeydeki duygusal ihtiyaçları gösteren yetersizlik aşkı, ikincisi ise kendini gerçekleştirmiş insanlar tarafından ortaya konabilen ve diğer insanları yetersizliğini gidermek için değil de kendileri olduğu için sevenlerin yaşadığı âşık olma durumudur (Akt. Sternberg, 1997).

Aşk konusu psikoloji literatüründe ilk zamanlarda daha çok klinik psikologlar tarafından çalışılırken son yıllarda daha çok sosyal ve kişilik psikologları tarafından araştırılmaktadır. Son yıllarda aşkı açıklamak için ortaya konulan önemli yaklaşımlardan biri Sternberg (1986, 1997) tarafından önerilen Üçgen Aşk Kuramıdır. Üçgen kavramı sabit geometrik bir modeli ifade etmekten çok bir metafor olarak kullanılmaktadır. Üçgen aşk modeli bir üçgenin her bir köşesini ifade eden yakınlık (üçgenin üst köşesi), tutku (üçgenin sol köşesi) ve karar verme/bağlanma (üçgenin sağ köşesi) boyutlarından oluşmaktadır. Yakınlık, aşk ilişkisindeki bağlılık, yakınlık ve karşılıklı anlayış duygularını göstermektedir. Bu duygular çiftler arasında sıcak bir aşk ilişkisi yaşanmasına da yol açan duygulardır. Bu boyutta birey âşık olduğu kişiye büyük bir değer atfeder ve karşısındaki kişinin mutluluğunu artırmak için çaba sarf eder (Sternberg, 1986; Atak ve Taştan, 2012). Modelin ikinci boyutu olan tutku, aşk ilişkisindeki romantizme, fiziksel çekiciliğe, cinsel ilişkiye ve ilişkili durumlara yönlendiren dürtüleri göstermektedir. Tutku ögesi, sevgiliyle birleşmek için şiddetli özlem durumunu içerir. Tutku benlik saygısı, büyümek, egemenlik, kontrol, çekicilik ve cinsellik gibi gereksinimlerin ve isteklerin ifadesidir (Sternberg, 1986; Atak ve Taştan, 2012). Modelin son boyutu olan karar verme/bağlanma boyutu kısa zamanda birinin belli kişinin âşık olduğu kararını, uzun zamanda ise kişinin bu aşkı sürdürmeye yönelik bağlanmasını göstermektedir. Bu iki ögenin her zaman birlikte olması gerekmektedir. Kişi birine âşık olduğuna karar verebilir ancak bunu uzun süre sürdürmeye yönelik bağlanması olmayabilir ya da kişi başkasına âşık olduğuna karar vermeksizin uzun süreli bir bağlanma oluşturabilir. Bu üç ögenin birbiri ile ilişkili davranışsal ifadeleri vardır. Örneğin yakınlık kişinin sahip olduklarını ya da zamanını âşık olduğu kişiyle paylaşması, başkalarına empati göstermesiyle, içtenlikle iletişim kurmasıyla gösterilebilir. Tutku, bakışlarla, dokunmayla ya da cinsel ilişkiyle gösterilebilir. Bağlanma ise cinsel sadakatla, nişanla ya da evlilikle gösterilebilir (Sternberg, 1997). Sternberg (1986, 1997) üç ögeyi temel alarak sekiz aşk türü

tanımlamıştır.

1. **Hoşlanma/Arkadaşlık:** Bu aşk türü kişinin diğer kişiye yakınlık, sıcaklık ve bağ duygularını hissettiği gerçek dostluğun bulunduğu ancak yoğun tutku ve uzun süreli bağlanmanın olmadığı bir durumda ortaya çıkar.
2. **Tutkulu Aşk:** Bu aşk türü ilk görüşte aşkı ifade etmektedir. Bu aşk türünde tutku yoğun olmasına karşın yakınlık ve bağlanma düşük düzeydedir. Tutkulu aşk birdenbire başladığı gibi birdenbire bitebilir.
3. **Boş Aşk:** Bağlanmanın olduğu ancak yakınlık ve tutkunun olmadığı aşkı göstermektedir. Kültürden kültüre değişmekle birlikte görücü usulü evliliklerin olduğu toplumlarda daha yaygındır.
4. **Romantik Aşk:** Yakınlık ve tutkunun olduğu ancak bağlanmanın olmadığı aşkı göstermektedir. Romantik aşklar hem duygusal olarak hem de tutkuyla birbirlerine bağlıdırlar.
5. **Arkadaşça Aşk:** Yakınlık ve bağlanmanın olduğu ancak tutkunun olmadığı aşkı göstermektedir. Bu aşk türü derin duyguların ve bağlanmanın olduğu ancak tutkunun kaybolduğu evlilik ilişkilerinde sıklıkla görülür. Arkadaşça aşk kişinin hayatını paylaşmak için bir başkasıyla yaşamını kurmasıdır. Ancak bu türde cinsel ve fiziksel arzular çok düşük düzeydedir.
6. **Ahmakça Aşk:** Tutku ve bağlanmanın olduğu ancak yakınlığın olmadığı aşkı göstermektedir. Bu aşk türü bağlanmanın tutkuyla motive olduğu ancak yakınlığın sürekli etkisinin olmadığı evliliklerde sıklıkla görülebilir. Bu aşk türü filmlerde görülen aşklara benzemektedir. İki kişi birden tanışıp çok kısa sürede evlenirler ancak tutku azaldığında evlilikleri hayal kırıklıklarına dönüşür.
7. **Mükemmel Aşk:** Bu aşk türü yakınlık, bağlanma ve tutkuyu içeren aşkı göstermektedir. Mükemmel aşk pek çok insanın ulaşmak için çaba sarf ettiği ancak çok az insanın başardığı ideal ilişkiyi yansıtmaktadır. Mükemmel aşk sürekli olmayabilir. Eğer tutku sona ererse mükemmel aşk biz zaman sonra arkadaşça aşka dönüşebilir.
8. **Aşksızlık:** Tutkunun, yakınlığın ve bağlanmanın olmadığı durumu göstermektedir.

İlgili literatüre ışığında ilgili literatür ışığında bu çalışmanın temel amacı yönetmenliği Spike Jonze'un yaptığı *Aşk (Her)* filminin Erikson'un (1968) yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'in (1987) bağlanma stilleri ve son olarak da Sternberg'in (1986, 1997) aşk türleri temelinde analiz edilmesidir. Bu temel amaca ek olarak incelen bir alt soru da sestem ibaret olan bir işletim sistemiyle bir insanın arasında yakınlık, bağlanma ve aşk olup olmayacağıdır

Yöntem

Bu çalışma yönetmenliği Spike Jonze'un yaptığı *Aşk (Her)* filminin Erikson'un (1968) yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'in (1987) bağlanma stilleri ve son olarak da Sternberg'in (1986, 1997) aşk türleri temelinde analiz edildiği betimsel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır.

Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgular hakkında bilgi veren yazılı ve görsel materyallerin analizini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Doküman analizi çeşitli aşamalardan oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla (a) analiz edilecek uygun dokümanın seçilmesi, (b) kategorilerin geliştirilmesi (c) analiz biriminin saptanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Bu çalışmada analiz edilecek doküman yönetmenliği Spike Jonze tarafından yapılan *Aşk* filmidir. İlgili film Erikson'un (1968) yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'in (1987) bağlanma stilleri ve son olarak da Sternberg'in (1986, 1997) aşk türleri kategorisinde analiz edilmiştir. Çalışmada analiz birimi olarak üç filmde de yaşamına odaklanılan Theodore Twombly karakteri seçilmiştir.

Filmin ne derece doğru yorumlandığı konusunda üç akademisyene filmler hakkındaki yorumlar gönderilmiştir. Gerekli bölümlerde uzman görüşleri doğrultusunda yorumlar yeniden

düzenlenmiştir. İzleyen bölümde Aşk filmi hakkında bilgi verilmiştir.

Aşk (Her)

Başrollerini Joaquin Phoenix, Amy Adams ve Rooney Mara'nın paylaştığı Aşk filmi Theodore Twombly'in yaşadıklarını göstermektedir. Filmin geçtiği zamanda insanların yaşamları büyük ölçüde çeşitli bilgisayar programlarına bağlıdır. Theodore başkaları için mektup yazılan bir şirkette çalışmaktadır. İşyerinde başkaları için renkli ve duygusal mektuplar yazarken işten sonraki zamanının çoğunu insanlarla doğrudan zaman geçirmek yerine telefonu ya da bilgisayarı aracılığıyla sanal ortamda diğer insanlarla geçirmektedir. Theodore bir sokakta yürürken bir yapay zeka programı reklamı görür. Theodore programı satın alıp bilgisayarına kurduktan sonra sestem ibaret bir sanal varlık olan Samantha ile tanışır. Film Theodore'nun Samantha ile yaşadıklarını ve hayatındaki değişimleri etkileyici biçimde anlatmaktadır.

Bulgular

Bu bölümde Aşk filmi Erikson'un (1968) yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'in (1987) bağlanma stilleri ve son olarak da Sternberg'in (1986, 1997) aşk türleri kategorilerinde analiz edilecektir.

Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık: İnsan Sestem İbaret Olan Bir Sanal Varlıkla Yakınlık Kurabilir mi?

Erikson'a (1963, 1968) göre genç yetişkinler ergenlik döneminde oluşturdukları kendi kimliklerini bir başkasının ya da başkalarının kimliği ile birleştirmeye çalışırlar. Bu evrede yakın ilişkiler kurmaya çalışırlar. Filmin ana karakteri Theodor'a baktığımızda bir sanal varlık olan Samantha ile karşılaşmaya kadar Erikson'un (1968) genç yetişkinler için tanımladığı krizin yalıtılmışlık tarafında yer aldığını söyleyebiliriz. Theodor eşinden ayrı yaşamaya başlamadan önce eşiyile çok yakındır. Filmde Theodor'un çoğu zaman eşiyile geçirdiği mutlu anları hayal ettiği sahneler gösterilmektedir. Theodor boşanma kararından önce kendi kimliğini eşinin kimliği ile birleştirerek yakınlık oluşturmada sorun yaşamazken karardan sonra sanki bir önceki evredeki kimlik duygusuna karşı rol karmaşası evresine dönmüş gibi görünmektedir. Theodor mutsuz bir biçimde sokakta yürürken yaşadığı kimlik krizini çözeceğini düşüneceği bir reklamla karşılaşır. Bu reklam bir işletim sistemi reklamıdır. Reklamdaki konuşmalar aşağıda aktarılmıştır.

“Sizce basit bir sorumuz var. Kimsiniz? Ne olabilirsiniz? Nereye gidiyorsunuz? Orada ne var? İhtimaller neller? Element yazılım dünyanın ilk yapay zekalı işletim sistemini gururla sunar. Sezgileri olan, size dinleyen, anlayan ve tanıyan bir varlık. Sıradan bir işletim sistemi değil bu. Tam bir beyin. Karşınızda OS1”.

Reklamdaki ilk cümlelere baktığımızda Erikson'un farklı biçimlerde tanımladığı kimlik tanımlamalarına çok benzediği görülmektedir. Erikson (1968, s.17) kimliği; *“ben kimim sorusunun yanıtı”, “kişisel ayınlık ve tarihsel süreklilik duygusu”, “nerden gelip nereye gidiyor olduğunun farkındalığı”* diye tanımlamıştır.

Theodor, Samantha ile tanışmasıyla birlikte kendi kimliğini yeniden yapılandırmaya başlamıştır. Erikson'un belirttiği gibi kendisinin Samantha ile birlikte oluşturduğu kimliğini keşfettikçe Samantha ile daha yakın hale gelmeye başlamıştır. Bu yakınlıkla birlikte Theodor tekrar yakın arkadaşlıklar ve dostlular geliştirmeye çalışır. Theodor'daki bu olumlu değişim yakınlık ve kimlik arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmaların (Lacombe ve Gay, 1998; Bakken ve Hubber, 2005; Montgomery, 2005; Beyers ve Krenke, 2010) sonuçlarını tekrar niteliktedir. Yani güçlü ve tutarlı kimlik duygusuna sahip olan bireyler yakınlık oluşturma konusunda daha başarılıdır. Yakınlık oluşturmada bireylerin daha fazla olumlu psikososyal özellikler ortaya koymasını sağlamaktadır.

Bölümün başındaki soruyu tekrar sorarsak sestem ibaret olan bir sanal varlıkla yakınlık kurulabilir mi? Aşk filminin bu konudaki cevabı evettir.

Bağlanma Stilleri: İnsan Sestem İbaret Olan Bir Sanal Varlığa Bağlanabilir mi?

Bowlby (1973) bağlanmayı insanların kendileri için önemli gördükleri kişilere karşı

geliştirdikleri güçlü duygusal bağlar olarak tanımlamıştır. Bağlanma kuramının en temel önermesi ise güvenli bağlanan bireylerin daha sağlıklı ruh sağlığı örüntüleri ortaya koyacaklardır. Güvenli bağlanma stiline sahip ergenler yaşamlarının kendi kontrolleri altında olduğunu düşünürler. Bu bireyler stres durumlarına karşı dirençlidirler ve herhangi bir stres ya da kriz anında anne babaları ya da arkadaşlarından yardım almak veya onlarla iletişime geçmek için çaba harcarlar. Güvenli olmayan bağlanma stiline sahip ergenler ise stres durumlarına karşı dirençsizdirler ve herhangi bir kriz anında anne babalarından ya da arkadaşlarından yardım almayı reddederler ya da riskli davranışlar sergilerler (Bartholomew, 1991, France, 2000, Morsünbül ve Çok, 2011).

Aşk filminin ana karakteri Theodor'un bağlanma özellikleri değerlendirildiğinde üç ayrı dönemin olduğu söylenebilir. Boşanma kararı verilmeden önce güvenli bağlanma, karardan sonra kaçınan bağlanma, Samantha ile ilişkisinin başlaması ile güvenli bağlanma stiline geri döndüğü söylenebilir. Hazan ve Shaver'e göre güvenli bağlanma stiline sahip bireyler ilişkilerine ilişkin daha olumlu görüşleri olan, diğerlerine yakınlaşmayı daha kolay bulan ve romantik ilişkiyle ilgili aşırı derecede ilgilenmeyen ya da bu nedenle aşırı stres altına girmeyen yetişkinleri tanımlayan bir bağlanma stildir. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler romantik ilişkilere girmekte isteksizdirler, kararsızdır ya da kendilerini partnerlerinden uzaklaştırmaya çalışırlar. Kaygılı bağlanma stiline sahip bireyler ise yakınlık kurmak isterler, az güvenen ve daha fazla duygusal, kıskanç ve tahakküm edicidirler (Sanrock, 2014).

Burada sorulabilecek sorulardan biri, belki de en önemlilerinden biri, bağlanma stillerinin bu kadar farklı biçimlerde olacak biçimde değişip değişmeyeceğidir. Bowlby (1973) ilk yaşlarda oluşan bağlanma biçimlerinin içsel çalışan modeller aracılığıyla pek fazla değişime uğramadan yaşamın daha sonraki dönemlerine aktarıldığını ileri sürmüştür. Bağlanma biçimleri açısından çocukluk döneminde oluşan bağlanma biçimleri ergenlik dönemine kadar süreklilik gösterip ergenlik döneminde de bu süreklilik daha dirençli hale gelmeye başlar (Zimmerman ve Becker-Stoll, 2002). Davila ve arkadaşları (1997) bağlanma örüntülerindeki süreksizliğin iki nedenden kaynaklandığını ileri sürmüştür. Bunların ilki kişilerarası stresli yaşam olaylarıdır. Kişilerarası stresli yaşam olaylarına göre güvenli bağlanma stiline güvensiz bağlanma stiline geçen bireyler herhangi bir değişiklik yaşamazlar ya da güvensiz bağlanma stiline güvenli bağlanma stiline geçenlere göre daha fazla dönemsel ya da kronik stres yaşantısı deneyimlerler. Kişilerarası stres faktörleri bağlanma örüntülerinin değişiminde etkilidir. Kişilerarası stres faktörler güçlü duygusal bağlar kurulan kişiyle çatışmayı, ayrılmayı ya da aileden birinin, arkadaşın ya da romantik eşin kaybı gibi olumsuz durumları içerir. Bağlanma örüntülerindeki süreksizliğin ikinci nedeni ise güvensiz bağlanma biçimidir. Bu açıklamaya göre bağlanma biçimlerindeki süreksizlik daha çok güvensiz bağlanma biçimine sahip bireyler arasında görülmektedir.

Theodor'un eşiyle mutlu bir evlilik yaşadığı döneme baktığımızda evlilik ilişkisine olumlu baktığı ve kolaylıkla eşiyle yakınlaşmakta olduğu görülmektedir. Eşine karşı güvenli bir bağlanma örüntüsü oluşturan Theodor yaşam zorluklarıyla baş etme konusunda da oldukça başarılı görünmektedir. Ancak eşiyle boşanma kararı verdikten sonra insanlara karşı güveninin azaldığını ve hem arkadaşlık hem de romantik ilişkilerden kaçındığı görülmektedir. Samantha'nın hayatına girmesiyle birlikte güvenli bağlanma stiline geri döndüğü söylenebilir.

Bu kısmın başındaki soruyu tekrar sorarsak sestem ibaret olan bir sanal varlığa bağlanılabilir mi? Aşk filminin bu konudaki cevabı evettir.

Aşk Türleri: İnsan Sestem İbaret Olan Bir Sanal Varlığa Aşık Olabilir mi?

İnsanın sestem ibaret olan bir sanal varlığa aşık olup olmayacağı sorusu kulağa oldukça ilginç gelmektedir. Aşk gibi belirsiz ancak bir o kadarda aşık olan kişi üzerinde derin etkiler bırakan bir durumun bir işletim sistemiyle yaşanma ihtimali Her filmi daha ilginç ve izlenmeye motive eden bir hale getirmektedir. Filmde Theodor ile Samantha arasındaki aşk ilişkisinin gelişimi oldukça güzel gösterilmiştir.

Filmin ilk sahnelerinde Theodor'un işletim sistemini bilgisayarına kurma anındaki durumu

gösterilmektedir. Theodor sistemi kurmaya başladığına kendisine aşağıdaki sorular sorulmaktadır.

“Bay Theodora Twombley, dünyanın ilk yapay zekalı işletim sistemine hoş geldiniz. OS1. İşletim sistemi başlamadan size bir kaç temel soru sormak istiyoruz. Size en uygun işletim sistemini kurmamız için bize yardımcı olacak. Pekala. Sosyal birisini yoksak antisosyal birisi misiniz? Son zamanlarda pek sosyalleştim diyemem. Daba çok... Sesinizde bir kararsızlık sezıyorum. Katılır mısınız? Tereddüt mü? Evet. Tereddüt eder gibi görüldüysem özür dilerim. Sadece detaylı olarak izah etmek istedim. İşletim sisteminizin erkek sesine mi kadın sesine mi sahip olmasını istersiniz? Kadın olsun. Annenizle ilişkinizi nasıl tarif edersiniz? İyi sayılır. Annemle ilgili olan can sıkıcı olan konu şu ne zaman bir sorunumu anlatsam konuyu kendisine bağlıyor. Benimle pek.... Kişiyi özel işletim sisteminiz başlatılırken bekleyiniz...”

Bu sorularla işletim sistemi Theodor’un zihnindeki ideal kadını oluşturmak istemektedir. Başka bir biçimde Theodor’un kendiliğinin bir yansımasını ortaya çıkarmak istemektedir. Bu yolla Theodor’un narsistik yansıması işletim sistemine aktarılacak ve oluşturulan kişi Theodora istediği biçimde tepki verecektir (Margulies, 2016). Çekiciliğe ya da aşka ilişkin kendi kendini doğrulama hipotezine göre de benzer tutum, değer ve yaşam biçimlerine sahip insanlar birbirlerine çekici gelmektedir. Başka birinin tutum ve değerleri bizimkine benzediğinde kendi tutum ve değerlerimiz desteklenmiş olur (Santrock, 2014).

Samantha’nın temel özelliği bir işletim sistemi olmasına karşı sezgileri olmasıdır. Sezgileri ilişkide olduğu kişiye durumdan duruma farklı tepkiler vermesine sağlamakta ve yaşantıları yoluyla sürekli kendisini yenilemesini ve geliştirmesini sağlamaktadır.

Filmde Samantha ilk başlarda Theodora bağımlı bir haldeyken zamanla bağımsız hale gelmeye başlamıştır. Samantha başka işletim sistemleriyle ilişkiler kurmuştur ve Theodor gibi bu programı satın alan farklı insanlarla da yakın ilişkiler yaşamaya başlamıştır. Theodor ve Samantha arasındaki ilişkinin belki de kırılma anı Samantha’nın daha özerk hale gelmeye başlaması ve başka insanlarla ilişki içinde olması ikilinin arasındaki ilişkide büyük bir parçalanma yaratmıştır. Theodor ilk kez Samantha’nın gerçek bir varlık olup olmadığı konusunda şüpheye düşmeye başlamıştır.

Samantha Theodor’la daha yakın olabilmek için başka bir kadının kendisinin yerine geçerek Theodor’la birlikte olmasını istemektedir. Theodor buna başta karşıyken sonra kabul etmiştir. Ancak bu deneyim kötü sonuçlanmıştır. Yaşanan bu kötü deneyimin ardından Theodor’la Samantha arasında şöyle bir diyalog geçmektedir:

“(Samantha) İyi misin sen? (Theodor) Evet iyiyim. Theodor derin bir nefes alır. Peki ya sen? Evet. Özür dilerim bu çok kötü bir fikirdi. Bize neler oluyor? Bilmeyorum sanırım sorun bende. Neyin var? Boşanma kağıtlarını imzalayınca. Başka bir şey olmadığından emin misin? Hayır sadece bu. Pekala. Bunu neden yapıyorsun? Neyi? Neyse konuşurken şöyle yapıyorsun (iç geçirir gibi derin bir nefes alır) biraz tubaf geldi de. (Samantha iç geçirir gibi derin bir nefes alır tekrar). Bak yine yaptın. Öyle mi? Affedersin ne bileyim. Senden kaptığım bir alışkanlık olabilir. Senin oksijene falan ihtiyacın yok ki. Ben sadece insanlar gibi konuşmaya çalışıyordum. Herkes böyle konuşur. Onlar insan, oksijene ihtiyaçları var. Sen insan değilsin ki. Senin derdin ne? Sadece olan bir durumu dile getiriyorum. Sence ben insan olmadığı mı bilmeyor muyum? Ne yapıyorsun sen? Bence olmadığımız bir şeymişiz gibi rol yapmamalıyız. Canın cebenneme! Ben rol falan yapmıyorum. Ama bazen rol yapıyor muyuz gibi geliyor. Ne istiyorsun benden? Ne yapmamı istiyorsun? Çok karmaşık. Bana bunu neden yapıyorsun? Bilemiyorum. Ne? Belki de şu anda bunu yaşıyor olmamız gerekmiyordu. Ne diyorsun ya! Nereden çıktı bu? Bunu neden yaptığını anlamıyorum. Sorun ne anlamadım. Samantha, dinle. Samantha orda mısın? Şu an içinde olduğum durumu sevmiyorum. Biraz düşünmeye ihtiyacım var.”

Bu sahne Theodor ile Samantha arasındaki ilişkinin bir kırılma noktası olarak görünmektedir. Theodor yapay ve gerçek arasındaki ayrım arasında tekrar düşünmeye başlamıştır.

Sternberg’in (1986, 1997) aşk türleri açısından değerlendirdiğimizde Theodor’un yaşadığı aşk türünün romantik aşka uyduğunu söyleyebiliriz. Romantik aşk yakınlık ve tutkunun olduğu ancak bağlanmanın olmadığı aşkı göstermektedir. Romantikler hem duygusal olarak hem de tutkuyla birbirlerine bağlıdırlar. Theodor ile Samantha tanışmaya başladıkları andan itibaren aralarındaki yakınlık ve tutku hızla artmaya başlamıştır. Romantik aşkın yakınlık boyutunda birey aşık olduğu kişiye büyük bir değer atfeder ve karşısındaki kişinin mutluluğunu artırmak için çaba sarfeder (Sternberg, 1986; Atak ve Taştan, 2012). Filmde hem Theodor hem de Samantha birbirlerinin iyilik

halini artırmak için çaba sarfetmektedirler. Samantha, Theodor'un yaşantısını düzenli hale getirmeye ve diğer insanlarla birlikte olması için yardımlarda bulunmaktadır. En önemli olaylardan biri de Theodor'un yazdığı aşk mektuplarını bir yayıncıya göndererek kitap haline getirilmesini sağlamaktır. Bunların dışında Samantha varlığıyla Theodor'un yaşadığı yalnızlığı gidermiştir. Theodor ise Samantha'nın kendisini yenilemesine, geliştirmesine yardımcı olmuştur. Ona yaşadığı şehri göstermeye çalışmış, sanki gerçek bir varlıkmiş gibi hissettirerek daha da yakınlaşmaya çalışmıştır. Filmin belki de en ilginç sahnelerinden birinde Theodor, Samantha ve Theodor'un işyerinden arkadaşı ve sevgilisiyle dışarı çıkmalarıdır. Samantha sadece bir sestem ibaret olmasına karşın Theodor, iş arkadaşı ve sevgilisi sanki dördüncü bir beden yanlarında varmışçasına zaman geçirmiştir. Tutku ögesinde ise sevgiliyle birleşmek için şiddetli özlem durumu vardır. Tutku benlik saygısı, büyüme, egemenlik, kontrol, çekicilik ve cinsellik gibi gereksinimlerin ve isteklerin ifadesidir (Sternberg, 1986; Atak ve Taştan, 2012). Filmde Hem Theodor hem de Samantha yan yana gelmek, seslerini duymak için büyük bir çaba halindedirler. Tutku ögesi hem ilişkilerini güçlendiren hem de zayıflatan bir etkiye sahiptir. İkili büyük bir tutku ile yanyana gelmek isterken bir yandan da tutkuyla bedenlerini tanıştırmak istemektedirler. Özellikle Samantha sadece sese sahip bir varlık olarak değil de bir de bedene sahip bir varlık olarak Theodor'la birlikte olmak istemiştir. Yukarıda da aktarılan sahnede belirtildiği gibi tutku dolu bu isteği ilişkilerine büyük bir darbe vurmuştur.

Bu kısmın başındaki soruyu tekrar sorarsak sestem ibaret olan bir sanal varlığa aşık olunabilir mi? Aşk filminin bu konudaki cevabı evettir.

Sonuç

Bu çalışmada yönetmenliğini Spike Jonze'un yaptığı Aşk filmi Erikson'un yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi, Hazan ve Shaver'in bağlanma stilleri ve son olarak da Sternberg'in aşk türleri temelinde analiz edilmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda alt bir soru olarak da sestem ibaret olan bir işletim sistemiyle bir insanın arasında yakınlık, bağlanma ve daha da çarpıcı olanı aşk olup olamayacağıdır. Genel olarak değerlendirildiğinde Theodor'un Samantha ile ilişkisi sayesinde Erikson'un (1968) tanımladığı yakınlığı deneyimlediği, bağlanma stilleri açısından ise Theodor'un Samantha'ya Hazan ve Shaver'ın (1987) tanımladığı güvenli bağlanma örüntüsüyle bağlandığı ve son olarak da Sternberg'in (1986, 1997) aşk türleri açısından ikilinin arasında romantik aşkın yaşandığı söylenebilir.

Çalışmanın alt sorusunun yanıtına baktığımızda ise filmin insanın sestem ibaret olan bir varlığa yakınlık, bağlanma ve aşk örüntülerini oluşturabileceğidir. Sestem ibaret olan bir varlıkla duygusal bir bağın nasıl oluşturulduğu sorusunun en temel yanıtı bir makinenin insan gibi davranıp davranamayacağıdır. Bunu sorgulamak amacıyla Alan Turing tarafından önerilen Turing Testi kullanılmaktadır. Turing testinin amacı, bir bilgisayarın veya makinenin insanlarla aynı zihinsel yapıya sahip olup olmadığını belirlemesidir. Makinenin testten geçmesi makinenin insanlar kadar zihinsel yetiye sahip olduğunu göstermektedir (Pirim, 2006). Aşk filminin bize gösterdiği Theodor'un kullandığı işletim sisteminin oldukça başarılı biçimde testten geçtiğidir. Daha öncede belirtildiği gibi Samantha bir işletim sistemi olmasına karşın sezgileri olduğu belirtilmektedir. Sezgilere sahip olmakta insansı özelliklerin oldukça başarılı biçimde ortaya konulmasını sağlamaktadır.

Yapay zeka, işletim sistemleri ile ilgili tartışmalar günümüzde en çok konuşulan ve araştırılan konular arasındadır. Günlük yaşantımızda bunlarla ilgili pek çok örnekle karşılaşmaktayız. Örneğin bir sestem ibaret olan Apple/Iphone marka telefonlarda karşımıza çıkan Siri gibi. Kullanıcı Siri'ye farklı konularla ilgili sorular sormakta ve Siri de sesli olarak yanıtlamaktadır. Bu program kullanan kullanıcıların yüzde kaçının bunun bir insan mı yoksa bir işletim sisteminin sesi olduğuna dair tartışmaya düşmektedir. Bu çalışmada incelenen Spike Jonze'un Aşk filmi bu tartışmayla ilgili iyi bir projeksiyon ortaya koymaktadır.

Günümüzde internetin insanların yaşantısında baskın bir öge olmasıyla bireyler yüzyüze iletişim kurmaktan kaçıp elektronik ortamda iletişime yönelmektedir (Uçar, 2016). Aşk filmi günümüzde yaşadığımız bu durumun daha farklılaşmış/artmış halini oldukça iyi biçimde ortaya koyduğunu söyleyebiliriz.

Sinemanın eğitim ve sağlık kullanılması bu alanlardaki uygulamalara büyük katkılar sağlayabilir. Özellikle yakınlık, bağlanma, aşk konuları ve yapay zeka arasındaki ilişkiler irdelenirken Aşk filminin kullanılması yararlı olabilir.

Bu çalışma önemli sonuçlar ortaya koymasına karşın çeşitli sınırlılıklar göstermektedir. Bu çalışmada Aşk filmi yakınlık, bağlanma ve aşk konuları açısından incelenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda psikososyal değişkenler dışında özellikle bilişsel ve bilişimle ilgili değişkenler açısından da incelenmesi yararlı olabilir.

Kaynakça

- Atak, H. & Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4, 520-546.
- Bakken, L., & Huber, T. (2005). Ego development at the crossroads: Identity and intimacy among Black men and White women in cross-racial relationships. *Journal of Adult Development*, 12, 63-73.
- Beyers, W. & Krenke, I. S. (2010). Does identity precede intimacy? Testing Erikson's Theory on romantic development in emerging adults of the 21 st century. *Journal of Adolescent Research*, 25, 387-415.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss: Vol. 2. Separation: Anxiety and Anger*. NY: Basic Books.
- Davilla, J., Burge, D., & Hammen, C. (1997). Why does attachment style change?, *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 826-838.
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and Society*, New York: W. W. Norton.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton.
- Erikson, E. H. (1976). Reflections on Dr. Borg's Life Cycle. *Daedalus*, 2, 1-28.
- Gençöz, F. (2009). Sinema ve psikoloji. *E-Sekans Dergisi*, 1, 16-22.
- Hazan, C. & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524.
- Lacombe, A. C., & Gay, J. (1998). The role of gender in adolescent identity and intimacy decisions. *Journal of Youth and Adolescence*, 27, 795-802.
- Main, M., Kaplan, N. & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood and adulthood: A move to the level of representation. *Monogr Soc Res Child Dev*, 50, 66-104.
- Margulies, A. (2016). Avatars of desire and the question of presence: Virtual and transitional spaces meet their liminal edge- from pygmalion to Spike Jonez's Her, and beyond. *International Journal of Psychoanalysis*, 11, 1-12.
- Montgomery, M. J. (2005). Psychosocial intimacy and identity: From early adolescence to emerging adulthood. *Journal of Adolescent Research*, 20, 346-374.
- Morsünbül, Ü. & Tümen, B. (2006). HIV/AIDS'in sinemada temsili: Philedelphia, GIA ve Saatler filmleri üzerinden bir değerlendirme. *Türk HIV AIDS Dergisi*, 9, 23-28.
- Morsünbül, Ü. & Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3, 553-570.
- Morsünbül, Ü. (2015). Bal, Süt ve Yumurta filmlerinin Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı açısından analizi. *İlköğretim Online Dergisi*, 14, 181-187.
- Özden, Z. (2004). *Film Eleştirisi: Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Filmi Eleştirisi*, Ankara: İmge Kitabevi.
- Öztürk, O. (2002). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*, Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Pirim, H. (2006). Yapay zeka. *Journal of Yaşar University*, 1, 81-93.
- Santrock, J. W. (2014). *Yaşam Boyu Gelişim* (Çev. Ed. G. Yüksel), Ankara, Nobel Kitabevi
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93, 119-135.

- Sternberg, R. J. (1997). Construct validation of triangular love scale. *European Journal of Social Psychology*, 27, 313-335.
- Uçar, M. E. (2016). Facebook'da duyguları ifade etme ölçeği geliştirme çalışması. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1, 7-23.
- Wedding, D. & Niemiec, R. M. (2003). The clinical use of films in psychotherapy. *Psychotherapy in Practice*, 59, 207-215.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zimmermann, P. & Becker-Stoll, F. (2002). Stability of attachment representations during adolescence: The influence of ego-identity status. *Journal of Adolescence*, 25, 107-124.

Extended English Abstract

Introduction

Psychology and cinema are fields that benefit each other in order to explain human behavior (Özden, 2004; Gençöz, 2009). Many researchers (Erikson, 1976; Wedding and Niemiec, 2003) have been noted that cinema is important tool in order to understand psychological structures. In the present study various psychological variables, Erikson's (1968) intimacy versus isolation stage, Hazan and Shaver's (1997) attachment styles and finally Sternberg's (1986, 1997) love types, were explained based on Spike Jonez's *Her* movie. Erikson (1968) stated that individuals need to solve the crisis of intimacy versus isolation in young adulthood period. Positive outcomes of this stage are the development of close friendships and loving, sexual relationships. Negative outcomes are reflected in loneliness, isolation, and fear of relationships (Erikson, 1968, Beyers and Krenke, 2010). Hazan and Shaver (1987) proposed three attachment styles based on romantic love. They are secure, avoidant, and anxious attachment styles. Briefly, secure attachment would be characterized by trust, friendship and positive emotions. Avoidant attachment would be characterized by fear of closeness and lack of trust. Finally, anxious attachment would be characterized by preoccupying, almost painfully exciting struggle to merge with another person. The identification and examination of love is one of the most difficult issues (Sternberg, 1997). According to the triangular theory of love, love can be understood in terms of three components that together can be viewed as forming the vertices of a triangle. They are intimacy, passion, and decision/commitment. By using the three components Sternberg (1986, 1997) proposed different love types (liking, infatuated love, empty love, romantic love, companionate love, fatuous love, and consummate love). In light of related literature the main aim of the present study is to analyze the *Her* movie directed by Spike Jonez through Erikson's intimacy versus isolation stage, Hazan and Shaver's attachment styles and finally Sternberg's love types. The sub-question was investigated in addition to the main aim is whether intimacy, attachment and love can be between operating system and human.

Method

This is a descriptive study in which *Her* movie directed by Spike Jonez was analyzed based on Erikson's intimacy versus isolation stage, Hazan and Shaver's attachment styles and finally Sternberg's love types. Document analysis was used in this study.

Results

It can be said that Theodor who is the main character of movie shows characteristics of isolation side of crisis which Erikson defined for young adults until meet with Samantha who is a virtual entity. Theodor was very close with his wife before they separated. Theodor had not problem to integrate his identity with his wife's identity in order to create intimacy before divorce decision but after divorce decision he seems to return previous stage that is identity versus role

confusion. Theodor started to rebuild his identity after meeting with Samantha. As Erikson (1968) stated, while he had strong identity he became closer to Samantha. The positive change with Theodor supported results of previous studies (Lacombe and Gay, 1998; Bakken and Hubber, 2005; Montgomery, 2005; Beyers and Krenke, 2010) that indicated that positive relations between identity and intimacy. It can be said that there are three different periods when Theodor's attachment traits evaluated. Secure attachment before divorce decision, avoiding attachment after divorce decision and again secure attachment after his relation started with Samantha. In terms of love, it can be said that Theodor experienced romantic love with Samanta. Romantic love includes both passion and intimacy. When Theodor and Samantha met, intimacy and passion between them started to increase quickly.

Conclusion

In this study, Her movie directed by Spike Jonez was analyzed based on Erikson's intimacy versus isolation stage, Hazan and Shaver's attachment styles and finally Sternberg's love types. The sub-question was investigated in addition to the main aim is whether intimacy, attachment and love can be between operating system and human. An overall evaluation, it can be said that Theodor experienced intimacy, attachment and love thanks to his relation with Samantha. When we look answer of subquestion of the present study Her movie indicated that human can be create patterns of intimacy, attachment and love with an entity consist of only voice. Using cinema in education and health areas may provide major contribution to the practice in this area. Particularly using of Her movie may be helpful when intimacy, attachment and love issues and relation with artificial intelligence are investigated. Using cinema in education and health areas may provide major contribution to the practice in this area. Particularly using of Her movie may be helpful when intimacy, attachment and love issues and relation with artificial intelligence are investigated.